

ЦЕПКОЛЕНКО Кармелла Семенівна (20. 02. 1955, Одеса) — композитор, педагог, громадська діячка. Кандидат педагогічних наук (1990), професор (2009). Заслужена діячка мистецтв України (2006). Національна премія України імені Т. Шевченка (2024; за кантати «Читаючи історію» на тексти О. Забужко та за поезією С. Жадана «Звідки ти, чорна валко, пташина зграє?», симфонію № 5 і «Дуель-Дует» № 14). Премія імені Б. Лятошинського (2001). Член НСКУ (1982, секретар правління). Лауреатка Всесоюзного композиторського конкурсу молодих композиторів (Вірменія, 1978) та міжнародних композиторських конкурсів у Німеччині (1983) і Франції (1990, 1993). Закінчила Одеську консерваторію (1979; кл. композиції **О. Красотова**, фортепіано — **Л. Гінзбург**), аспірантуру Московського педагогічного інституту (1989; керівник Г. Ципін). Відвідувала композиторські майстер-курси в Німеччині (м. Дармштадт, 1992, 1994; м. Байройт, 1993), брала участь у Європейській літній академії з культури та менеджменту (м. Зальцбург, Австрія, 1999). Від 1980 викладає в Одеській музичній академії: від 2023 — завідувач кафедри теорії музики та композиції. Серед учнів — лауреати національних премій та міжнародних конкурсів К. Майденберг-Тодорова, С. Азарова, А. Чібалашвілі, О. Сурових. Особливостями творчого стилю Ц. є смислова та формотворча концептуальність, обумовлена своєрідним «сценарним планом», який вибудовується згідно з драматургічною чи літературною фабулою або числовою символікою і який «провокує» появу жанрових новоутворень (наприклад, соло-солісімо, дуо-дуель, міні-моно-опера, ансамбль-момент). Музична мова органічно поєднує природну виразність та індивідуальне сприйняття інноваційних засобів і різних

моделей пост-модерної стилістики. Писала твори на замовлення: австрійської асоціації «КультурКонтакт» для ансамблю «Wiener Collage» («Коли нитка увірветься...», Відень, 1998); Міністерства культури Франції («Кабіна для восьми», Париж, 2004); швейцарської фундації «Про Гельвецію» («Знесиллям зламлені народи», Австрія, 2001); для австрійського ансамблю «REIHE Zykan +» (кантата за поезією С. Жадана «Звідки ти, чорна валко, пташина зграє?» («Woher, schwarzer Tross, fliehender Schwarm, kommst du geflogen?», 2022); швейцарського ансамблю Г. Бруннер («Дуель-Дует» № 14, 2022); Фестивалю балтійських країн (фортепіанне тріо «Там, де зникає небокрай», Естонія, 2024) та ін. Ц. — авторка ідеї, співзасновниця та художній директор щорічного міжнародного фестивалю сучасного мистецтва «Два дні і дві ночі нової музики» (від 1995). Крім того, вона є ініціаторкою й організаторкою серії фестивалів та концертів (найвідоміші: «Мандрівна академія музики», Одеса, 1997—2000, «Центр практичного менеджменту культури», 2004—07) та низки заходів, присвячених сучасному мистецтву (понад 50). З ініціативи Ц. 1998 створено міжнародну громадську організацію «Асоціація “Нова Музика”» / Українська секція Міжнародного товариства сучасної музики (її голова правління). Як президент та головний делегат Української секції Міжнародного товариства сучасної музики від 1997 бере участь у генеральних асамблеях та щорічних фестивалях «Дні світової музики». Має записи на компакт-дисках, на радіо багатьох країн світу (Україна, Німеччина, Данія, Франція тощо). Авторка навчально-методичного посібника «Формування особистості студента-композитора (основні принципи методики навчання в класі композиції)» (О., 2008). Упорядкувала видання: «Сучасні композитори України» (2002), «Два дні й дві ночі нової музики» (2019), «Фестиваль очима преси», «Нотні видання — українська камерна музика ХХІ ст.» (обидва — 2020; усі — Одеса).

Основні твори

опери — «Концерт птахів» (1996, лібрето за однойменною містичною комедією Дж. Карахасана, співавт.); камерна опера «Доля Доріана» (1989, лібрето С. Ступака за мотивами роману «Портрет Доріана Грея» О. Вайлда); міні-моноопери «Між двох вогнів» (1994, лібрето С. Ступака та К. Цепколенко за мотивами роману «Степовий вовк» Г. Гессе), «Сьогодні ввечері “Борис Годунов”» (2008—09, лібрето К. Торквіст, для бас-баритона та камерного оркестру), «Годинник» (2013, за поезією Р. Брамбаха, для бас-баритона, скрипаля та піаніста для симфонічного оркестру),

Симфонічна поема (1979), Симфонічний диптих (1981), «Поминальна симфонія» (1988), Симфонії № 4 (2004), № 5 (2016—17), № 6 (2017—20), № 7 (2023), «Кухонна симфонія» для голосу, флейти, перкусії та скрипки (2006), Симфонієта для симфонічного оркестру (2023), «Концерт-драма» для фортепіано та симфонічного оркестру (1987), «Концерт-драма» № 2 для фортепіано, солістів та великого оркестру (2011—14); для камерного оркестру — камерні симфонії № 1 «Паралелі» (1990), № 2 «Все, окрім — ще всього...» (1999), № 3 (2001—02), Ансамбль-моменто № 1 (2009), № 2 «Діаманто-моменто» (2015) для камерного ансамблю, «Ліфт побажань» для камерного ансамблю (2009), балет «Аврора» для камерного ансамблю (2021); вокально-інструментальні — «Історія єресі» для мішаного хору а capella за поезією О. Забужко (2007), «Garten des Komponistinnen "Sub rosa"» («Сад композиторок "Під трояндою"») для 4-х жіночих голосів, «Колискова для Сашка» для мішаного дитячого хору а capella (обидва — 2020), кантати «Фавстове свято» для тенора та піаніста за поезією Ю. Андруховича (2009), «Три осінні елегії» для сопрано та ансамблю за поезією О. Забужко (2014), «Читаючи історію» для сопрано, перкусії, віолончелі та фортепіано за поезією О. Забужко, «Звідки ти, чорна валко, пташина зграє?» для сопрано, мецо-сопрано, тенора та баритона за поезією С. Жадана (обидва — 2022); камерно-інструментальні — «Славлення чотирьох стихій» (1982); «Дуель-Дуети»: № 1 (для труби і туби), № 2 (для скрипки та віолончелі), № 3 (для труби та органа; усі — 1993), № 4 (для гобоя та фортепіано), № 5 (для

скрипки та баяна; обидва — 1995), № 6 (1997, для 2-х альтів), № 7 (1998, для кларнета та фортепіано), № 8 (для 2-х флейтистів), № 9 (для фортепіано та перкусії; обидва — 2003), № 10 (2004, для органа та перкусії), № 11 (2005, для баяна та віолончелі), № 12 (2015, для кларнета та бас-кларнета), № 13 (2021, для контрабаса та фортепіано), № 14 (2022, для скрипки та контрабаса), Соло-моменто № 5 (2006), № 6 (2008) для фортепіано, «...Та вітер також живе...» для контрабас-флейти, контрабас-саксофона та туби (2012), Соло-соліссімо № 4 (2005, для спінета), № 5 (2015, для гітари), № 7 (2020, «Goldberg-momento» для флейти, перкусії та фортепіано), № 6 (2021, «Мисленик» для кларнета соло), Тріо для фортепіано, скрипки та віолончелі (2024); музика до фільмів.

Рекомендована література

1. Олійник О. С. «Доля Доріана» (Оперне прочитання Кармелли Цепколенко «Доріана Грея») // Київ. 1991. № 5;
2. Karmella Cepkolenko // Die Musik in Geschichte und Gegenwart. Personenteil. Kassel; Stuttgart, 2000. Vol. 4;
3. Олійник Леся. Сонячні флейти Кармелли // Дзеркало тижня. 2005, 1 квіт.;
4. Її ж. Ми все одно переможемо. Інтерв'ю з К. Цепколенко // День. 2015, 13 берез.;
5. Лунина А. Композитор в зеркале современности. Т. 2. К., 2015.

О. С. Олійник

Бібліографічний опис:

Цепколенко Кармелла Семенівна / О. С. Олійник // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2024. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-883104>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).